

Výročná správa o činnosti AOZPO SR v r. 2016

Personálne a materiálne zabezpečenie organizácie:

Činnosť kancelárie Asociácie organizácií zdravotne postihnutých občanov SR (AOZPO SR) riadila prezidentka MUDr. Mária Orgonášová, CSc. - osoba s ŤZP. Zmluvnými pracovníkmi kancelárie boli JUDr. Igor Javorský, osoba s ŤZP - právny poradca, Ing. Marianna Savarijová (na polovičný pracovný úväzok), osoba s ŤZP - ekonómka a Ing. Nataša Danáková (na polovičný pracovný úväzok), osoba s ŤZP – administratívna pracovníčka. Vzhľadom na nepriaznivú finančnú situáciu organizácie sa títo pracovníci dohodli, že v mesiacoch máj, jún a júl 2016 budú pracovať podľa aktuálnej potreby, dobrovoľnícky, formou neplateného pracovného voľna. Žiaľ, ich ochota viedla iba k čiastočnému zlepšeniu situácie, pretože zo strany ÚPSVaR, nie z našej viny, došlo ku komplikáciám pri refundácii preukázateľných nákladov ešte za I. kvartál 2016. Odvolali sme sa na Ústredie, ktoré nám vyšlo v ústrety, ale k náprave, k refundácii vo výške cca 1000,- € zatiaľ nedošlo. V 3. štvrtroku sme preto museli znova upraviť záväzky voči zamestnancom. S jednou pracovníčkou, pani Ing. N. Danákovou, ktorá pracovala na polovičný úväzok, sme sa dohodli o ukončení pracovného pomeru a JUDr. Javorskému sme museli upraviť plný pracovný úväzok na polovičný. V súčasnosti teda pracujú v kancelárii dvaja pracovníci na polovičný úväzok (spolu 1 plný pracovný úväzok - právnik a ekonómka). Prezidentka naďalej vykonáva svoju funkciu na princípe dobrovoľnosti a v spolupráci s ďalšími organizáciami a dobrovoľníkmi, bez nároku na odmenu.

Z uvedeného vyplýva, že aj počas celého r. 2016 pracovala kancelária AOZPO SR v podmienkach neustálej nutnosti zabezpečovať finančné prostriedky na bazálne náklady kancelárie. Snažili sme sa o získanie prostriedkov vlastnou aktivitou, od sponzorov a tiež prípravou projektov pre získanie prostriedkov na budúce aktivity. Finančné prostriedky na prenájom 2 malých miestností, mzdové náklady pracovníkov AOZPO SR a odvody do sociálnej a zdravotných poisťovní sme naďalej získavali **čiastočnou refundáciou nákladov z ÚPSVaR** – na základe štvrtročných výkazov preukázateľných nákladov, zvyšok sme uhradili z iných zdrojov. Nezávideniahodná situácia trvá stále, i keď sa nám podarilo v maximálne možnej miere zlikvidovať finančné záväzky z minulých rokov.

Pri zabezpečovaní ekonomického chodu organizácie nám významnú pomoc znova poskytol **Paralympijský výbor** finančným darom vo výške 2000,- € a firma **Neoprot**, sumou 1 500,- € za jednorazové poskytnutie príležitostnej reklamy. Na pokrytie ďalších nákladov na prevádzku kancelárie a na dlžoby z predchádzajúceho obdobia sme získali finančné prostriedky z **2% dane a od sponzora** a spolupracovníka p. **Petra Kurhajca** sme dostali 3 700,- €; z aktivít Asociácie – **zhotovenie odbornej štúdie pre kanceláriu EU**, sme získali 1500,- €. Konkrétnejšie údaje sú v Správe o hospodárení za r. 2016.

Informácie zo zasadnutí predsedníctva a z výročnej schôdze AOZPO SR

Dňa 7. apríla 2016 sa uskutočnilo **zasadnutie Predsedníctva AOZPO SR** s cieľom zhodnotiť správu o činnosti a o hospodárení organizácie v r. 2015 a pripraviť Výročnú členskú schôdzu. Na zasadnutie boli prizvaní aj hostia, p. Monika Ščevovichová a p. Martin Bernadič, ktorí si zakladali svoju organizáciu „Pomoc človeku“ a plánovali budúcu spoluprácu s Asociáciou. Hostia mali tiež záujem o vysvetlenie rozdielov medzi prácou a cieľmi oboch strešných organizácií na Slovensku - NROZP SR a AOZPO SR. Otázky boli zodpovedané nasledovne: Tieto dve strešné organizácie si nekonkurujú, ale sa skôr

doplňajú a vzájomne kooperujú. **AOZPO SR** (Asociácia) vznikla ešte v r. 1994 ako v tom čase jediná strešná organizácia na Slovensku. Pri vstupe Slovenska do EU v r. 2003, bola Asociácia požiadaná z Bruselu o vytvorenie Národnej rady OZP, podobne ako je to v iných členských krajinách EU. Novovytvorená NROZP SR, ako nová strešná organizácia, si v prvých rokoch do svojich Stanov zakotvila limitujúce podmienky členstva organizácií – bol stanovený minimálny počet členov a počet rokov činnosti danej organizácie. Menšie a novšie založené organizácie, ale tiež niektoré väčšie pôvodné členské organizácie, ostali členmi AOZPO SR (majú napr. dvojité členstvo) a samotná Asociácia sa stala členom NROZP SR, kde zastupuje práve tieto svoje členské organizácie (v súčasnosti je to 34 organizácií). Aj programovo sú rozdiely medzi oboma organizáciami. AOZPO SR už realizovala veľký počet národných, aj medzinárodných projektov, vysoký počet celoslovenských vzdelávacích projektov a už 15 rokov je jej trvalým projektom „Slovensko bez bariér“ a opakované súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér“ v spolupráci s Úniou miest Slovenska. Z účtu „Slovensko bez bariér“ Asociácia roky pomáhala ZŤP osobám v hmotnej núdzi pri spolufinancovaní nutných kompenzácií. Okrem toho sa zúčastňuje pripomienkového konania pri tvorbe nových právnych noriem a pri tvorbe Stratégií a Národného programu. **NROZP SR** reprezentuje slovenské organizácie OZP najmä v Európskom Fóre Zdravotne postihnutých občanov (EDF) a v rôznych poradných orgánoch vlády SR.

Na záver zasadnutia predsedníctva prebehla diskusia, v ktorej sa poukazovalo na zlú finančnú situáciu, neustálu nutnosť zabezpečovať finančné prostriedky (na mzdy, nájomné a na iné náklady kancelárie) či už vlastnou aktivitou, od sponzorov alebo prípravou projektov. Diskutovalo sa tiež o možnosti zalobovať u niekoho, kto by organizácii bezúročne požičal aspoň 2000,- € na 3 mesiace, čo by pomohlo riešiť momentálnu platobnú neschopnosť organizácie a tým by sa zachovala možnosť žiadať ÚPSVaR o refundáciu za 2. kvartál 2016. Ukázalo sa, že toto riešenie je nereálne a že je mimoriadne aktuálna potreba dobrého marketingu, ktorý by kontinuálne zabezpečoval finančné prostriedky tak, aby AOZPO SR mohla vykonávať všetky aktivity v súlade so svojimi cieľmi, zakotvenými v stanovách organizácie. Keďže sa v tom čase nepodarilo získať pôžičku, pracovníci kancelárie AOZPO SR sa dohodli, že nasledujúce 3 mesiace budú vykonávať nevyhnutné práce bez nároku na odmenu.

Výročná členská schôdza Asociácie sa uskutočnila dňa 5. mája 2016 na pozvanie p. Komisárky pre osoby so ZP, p. JUDr. Z. Stavrovskej, v nových priestoroch jej Úradu. Úrad sídli v novej budove na Račianskej ul. č. 153 na 4.posch. Do budovy je bezbariérový prístup s bezbariérovým interiérom a s vyhradeným bezplatným parkovaním.

P. Komisárka na úvod srdečne privítala účastníkov Výročnej členskej schôdze a oboznámila zúčastnených s aktivitami nového úradu. Uviedla, že oficiálne otvorenie úradu sa uskutočnilo už dňa 01.03.2016 a od 01.06.2016 sa majú otvoriť ďalšie 3 referáty. Následne predstavila svojich spolupracovníkov, riaditeľku predstavenstva úradu PhDr. Maricu Šikovou a odborných referentov – asistentku Mgr. Katarínu Schönmotlovú, JUDr. Ľubicu Vyberalovú a JUDr. Evu Arnoldovú. Zdôraznila, že jej úlohou je hlavne podporovať uplatňovanie práv osôb so ZP, uznaných v Dohovore OSN o právach ľudí so zdravotným postihnutím a v Ústave SR. V podstate ide o podporu riešenia ich životných podmienok tak, aby sa čo najviac priblížili životným podmienkam ľudí bez zdravotného postihnutia. Úrad sa snaží o nadviazanie spolupráce s ostatnými inštitúciami štátnej a verejnej správy. Dovtedy bolo prijatých už 60 podnetov od občanov, ktoré sa aj postupne riešia. Podnety je možné podávať či už písomne, poštou, elektronickou poštou, prostredníctvom on-line formulára na www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk, alebo osobne, priamo v priestoroch úradu počas úradných hodín.

V rámci ďalšieho programu prezidentka AOZPO SR oboznámila zúčastnených s činnosťou a s hospodárením organizácie v roku 2015, či sa už jednalo o aktivity organizácie, alebo o projekty, o špecializované sociálne poradenstvo jednotlivcom a organizáciám. Informovala aj o účasti na domácich aj medzinárodných odborných podujatiach, seminároch a workshopoch a o spolupráci s vysokými školami (Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave a Slovenská zdravotnícka univerzita). Zdôraznila tiež skutočnosť neustálej nutnosti zabezpečovať finančné prostriedky na bazálne náklady kancelárie. Tiež informovala účastníkov, že organizáciu prevzala až v máji 2015 vo veľmi negatívnej finančnej bilancii a že iba s veľkou námahou sa podarilo zatiaľ udržať chod kancelárie, ktorá je iba čiastočne dotovaná ako chránená dielňa Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny.

Posledným bodom programu Výročnej schôdze bola voľba nového predstavenstva a revíznej komisie. Vychádzajúc zo Stanov organizácie, Výročná členská schôdza aj v prípade prítomných menej ako 1/3 riadnych členov, po uplynutí 30 minútovej čakacej doby je uznášania schopná s počtom prítomných riadnych členov. Mohlo sa teda pristúpiť k voľbe nového predsedníctva. **Do predsedníctva AOZPO SR boli tajným hlasovaním zvolení:**

Bc. Martin Bernadič – nezaradený, ZŤP/S, Bratislava (neprítomný, ospr.); *Ján Čačko* – predseda OZ SLOVILCO, Dubnica; *Viliam Franko* - Organizácia ŤZP a vozičkárov v SR, Nitra; *Terézia Hurbaničová*.- prezidentka Spoločnosti psoriatickov a atopikov, Bratislava; *JUDr. Igor Javorský* – právny expert AOZPO SR; *Mgr. Igor Kňazovický* - externý spolupracovník AOZPO SR; *Ján Koťo* - OZ Margarétka, Banská Štiavnica; *MUDr. Anna Kvokačková* - z občianskeho združenia „Barlička“, Prešov (bude ju na rokovaní zastupovať syn Mgr. Kvokačka Lukáš); *MUDr. Mária Orgonášová CSc* – čestná prezidentka AOZPO SR.

Do revíznej komisie boli zvolené *Ing. Eva Benžová*, *Ľubica Bergmanová* a *Ildikó Madarasová*.

Ihneď po ukončení Výročnej schôdze sa konalo zasadnutie novozvoleného predsedníctva. Jediným bodom rokovania bola voľba prezidentky pre budúce volebné obdobie. **Na funkciu prezidentky a štatutárnej zástupkyne organizácie bola navrhnutá a jednomyselne zvolená MUDr. Mária Orgonášová CSc.**

Pozn.: P. Bc Martin Bernadič sa funkcie v predsedníctve neskôr vzdal, pretože je plne angažovaný v organizácii „Pomoc človeku“. Hlasovaním prostredníctvom e-mailu bola do predsedníctva dodatočne zvolená p. Matovičová (bývalá pracovníčka Ústredia práce, soc. vecí a rodiny).

Aktivity organizácie v priebehu r. 2016

Aj v r. 2016 AOZPO SR vykonávala aktivity v súlade so svojimi stanovami. Išlo predovšetkým o:

- poskytovanie špecializovaného sociálneho poradenstva jednotlivcom, aj organizáciám a inštitúciám – bezplatne, napriek tomu, že organizácia nezískala žiadne finančné prostriedky na túto odbornú činnosť,
- aktívnu účasť v pripomienkovom konaní pri príprave nových právnych noriem, resp. pri novelizovaní zákonov,
- prípravu projektov pre budúce aktivity, aktívnu účasť na rôznych odborných podujatiach (konferenciách, seminároch, workshopoch a i.),
- pokračovanie v poskytovaní služby občanom - v distribúcii antidekubitálnych matracov do 45 sociálnych a zdravotníckych zariadení, v prospech možnosti lepšej ošetrovateľskej starostlivosti o imobilných pacientov. Aktivitu inicioval náš

spolupracovník a člen Správnej rady: „Slovensko bez bariér“, p. Peter Kurhajec, ktorý zafinancoval zakúpenie ďalších 100 antidekubitálnych matracov s kompresorom vo firme Thuasne a.s.

- udržiavanie webovej stránky: www.aozpooz.sk - vďaka dobrovoľníckej pomoci p. Mgr. I. Kňazovického,

- spracovanie a podanie viacerých projektov, z ktorých **úspešným bol projekt:** „Uplatňovanie dokumentu OSN Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím v krajinách V4“, podaný na Vyšehradský fond. Projekt bude realizovaný v r. 2017. Projekt sme pripravovali už od r. 2015, kedy Asociácia v spolupráci s europoslankyňou p. Janou Žitňanskou a s finančnou podporou EU zorganizovala ešte dňa 6. novembra 2015 v priestoroch Informačnej kancelárie Európskeho parlamentu na Slovensku, v Bratislave, medzinárodný diskusný workshop na tému: „Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím“ (ako prípravu teraz už aktuálneho projektu pre V4)

AOZPO SR v r. 2016 iniciovala **stretnutia zástupcov občanov so zdravotným postihnutím a ich spolupracovníkov** so št. tajomníkmi MPSVaR SR a MZ SR za účelom poskytnutia informácií o problémoch, ktoré sťažujú život osobám s rôznym druhom zdravotného postihnutia, riešenia ktorých sa nám na systémovej úrovni dlhodobo nedarí presadiť. Stretnutie **na MZ SR sa uskutočnilo dňa 28. júna 2016, na MPSVaR SR dňa 12. septembra 2016.** Hoci našim podnetom bolo vyslovené porozumenie a prisľúbená podpora ich riešenia pri novelizovaní príslušnej legislatívy, zatiaľ sa žiadne kroky k ich realizácii neuskutočnili. Rozhodli sme sa preto osloviť aj **Úrad podpredsedu vlády, p. Pellegriniho**, kde sme boli prijatí jeho odborným tímom **dňa 30. novembra 2016.** Účastníkmi všetkých stretnutí za občanov so ZP a za ich spolupracujúce organizácie boli: M. Orgonášová – prezidentka AOZPO SR, D. Sedláková – riaditeľka kancelárie WHO na Slovensku, a zástupca Platformy za komunitné služby „Z domova domov“, Miroslav Cangár. Zatiaľ iba na Úrade podpredsedu vlády SR sa následne veľmi rýchlo stretla širšia pracovná skupina expertov, pripravil sa návrh možných riešení, rozdelili sa úlohy a očakávame, že zo strany relevantných rezortov budú navrhnuté ďalšie kroky.

Na uvedených stretnutiach sme informovali o aktuálnych problémoch, ktoré majú medzirezortný charakter a dlhodobo nie sú riešené, čo výraznou mierou sťažuje život osobám s rôznym druhom zdravotného postihnutia, ako aj rodičom ťažko zdravotne postihnutých detí. **Poukázali sme najmä na nasledujúce problémy a súčasne sme ponúkli možné riešenia:**

1. Na Slovensku sú **v súčasnosti** v platnosti viaceré **nezosúladené zákony pre posudzovanie zdravotného stavu** žiadateľov o invalidný dôchodok, o poskytnutie peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, resp. o sociálne služby pri odkázanosti na pomoc druhej osoby. Jedna a tá istá osoba je pre uvedené účely posudzovaná opakovane, rôznymi posudkovými komisiami. Rozhodnutia sú fakultatívne a priznané kompenzácie sú často nedostatočné. **Navrhujeme** zavedenie jednotného posudzovacieho systému a alfanumerického kódovania v rámci komplexného zdravotno-sociálneho posudzovania, na základe odporúčaní WHO v dokumente: „*Medzinárodná klasifikácia funkčnej schopnosti, dizability a zdravia - MKF*“, ktoré by významnou mierou zobjektívnilo posudzovanie, ušetrilo nemalé finančné prostriedky redukciami opakovaných posudzovaní a zdravotných vyšetrení a umožnilo by konečne spresniť a zobjektívniť štatistické údaje o zdravotnom stave občanov SR.

2. Už od roku 2003 **Asociácia úzko spolupracuje s Kanceláriou WHO** na Slovensku na rôznych odborných programoch, na zlepšovaní postavenia a života osôb so zdravotným postihnutím a najmä na uvedení dokumentu WHO ešte z r. 2001: „*Medzinárodná klasifikácia funkčnej schopnosti, dizability a zdravia - MKF*“ do

slovenskej sociálnej legislatívy. Dokument **odporúča posudzovať stav zdravia** z pohľadu bio-psycho-sociálneho a na vyjadrenie aktuálnej funkčnosti posudzovaného jedinca odporúča využívať alfa-numerické kódovanie porúch fyziologických funkcií, anatomickej štruktúry a následných obmedzení aktivít a účasti na spoločenskom živote. Dokument OSN „*Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím*“, tiež odporúča využívanie klasifikácie, odporúčanej dokumentom WHO. Po uverejnení „Dohovoru...“ v Zbierke zákonov tento dokument nadobudol právoplatnosť, plnenie jeho požiadaviek má prednosť pred vnútroštátnymi zákonmi a preto majú byť premietnuté do novej legislatívy. **Proces legislatívnych zmien v tejto oblasti je však veľmi zdĺhavý a máme odôvodnené obavy, že tieto odporúčania nebudú v plnom rozsahu akceptované.**

Posudzovanie, odporúčané v MKF a jeho alfanumerické zakódovanie poskytuje **ideálny systém pre prípravu príslušného softvéru** a pre využitie informačnej technológie pre uľahčenie jeho využívania v praxi. Mimovládne organizácie osôb so zdravotným postihnutím sa preto rozhodli hľadať cestu na urýchlenie procesu využívania tohto nástroja pri posudzovaní funkčných schopností. Už v r. 2011 bol **pripravený pilotný projekt vzdelávania relevantných cieľových skupín o využití MKF aj pre potreby pracovnej rehabilitácie a pre lepšie pracovné uplatnenie osôb so zdravotným postihnutím**. Zaškolených bolo v tom čase 37 účastníkov vzdelávacieho kurzu. **Súčasťou projektu bola aj výroba príslušného softvéru** a názorná demonštrácia praktického použitia výpočtovej techniky účastníkom edukačného programu pre prácu s MKF, ale **tá sa zatiaľ nerealizovala.**

Uplatňovaním MKF sa do popredia záujmu dostávajú zdravotné podmienky jedinca, vyjadrené príslušnými kódmi, ktoré popisujú stav jeho zdravia a prítomnosť chorobných zmien, ako aj možnosti jeho spoločenských aktivít pri daných zmenách štruktúr a funkcií jednotlivých fyziologických systémov. Čo je však dôležité, **komplexné zhodnotenie zdravotného stavu a zmenených funkcií by malo viesť k zmene fakultatívneho (nepovinného) poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia na obligatórne (povinné), čo znamená, že na základe posudku by boli prípevky nárokovateľné.** Obzvlášť významné je, že MKF kóduje aj environmentálne faktory, ktoré charakterizujú ekosystém takéhoto jedinca.

V septembri 2016 nás oslovil p. Adam Nekola so žiadosťou o spoluprácu na projekte EU pri vyplňovaní dotazníkov pre osoby so ZP o ich skúsenostiach s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v SR. Išlo o pilotný, **medzinárodný EU projekt** s názvom: „*Pilotný projekt spojený so zlepšovaním zdravotného stavu ľudí, žijúcich v izolovanom a zraniteľnom postavení*“. Hlavným cieľom projektu bolo podporiť výskum a zavádzanie krokov na zlepšenie zdravotného stavu a prístupu k zdravotníckym službám ľuďom v izolovanom a zraniteľnom postavení, medzi ktorých sú zaradení aj ľudia s fyzickým, alebo mentálnym postihnutím, poruchami učenia alebo podlomeným psychickým zdravím. Dotazníky boli anonymné. Táto spolupráca si vyžadovala úpravu dotazníkov, výber vhodných organizácií, distribúciu dotazníkov najmä bratislavským organizáciám ale aj distribúciu klasickou poštou našim mimobratisklavským organizáciám, telefonickú, resp. e-mailovú komunikáciu s týmito organizáciami, inštruktáž predsedom organizácií a následne zber vyplnených dotazníkov. Ponuku sme prijali a **distribuovali sme našim organizáciám 150 dotazníkov. Návratnosť vyplnených dotazníkov bola 100%.** Všetky sme odovzdali ešte v októbri 2016. Výsledky Medzinárodného projektu majú byť prezentované v EK v septembri 2017.

Asociácia v spolupráci s OZ „BAGAR“, ktoré získalo finančné prostriedky na projekt „**Slovensko bez bariér**“ z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí

SR v rámci dotačného programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd / LP 2016, zorganizovala v decembri 2016 - na záver roka 2 odborné semináre, spojené s kultúrnym programom. Prvé podujatie sa uskutočnilo v novembri 2016 v **Trenčianskych Tepliciach**, druhé v **Bratislave**, 15. decembra 2016. Seminárov sa zúčastnili a v programe vystúpili predstavitelia samospráv, organizácií zdravotne postihnutých občanov, seniorov, ďalších znevýhodnených skupín občanov, organizácií a inštitúcií, usilujúcich sa o odstraňovanie a prekonávanie všetkých bariér a obmedzení, ktoré bránia ich plnohodnotnému životu a plnému zapájaniu sa do spoločnosti. Po skončení bratislavského seminára sa účastníci presunuli do Kultúrneho domu Ružinov na „**Koncert porozumenia**“, ktorý bol pekným príkladom kultúrnych aktivít príslušníkov znevýhodnených skupín občanov.

Koncom roka Asociáciu prizvala p. Klaudia Valušková, konateľka **AV Mobility s. r.o** k spolupráci na projekte „**RegioAuto** – komunitná regionálna preprava, určená na zlepšenie života občanov“. Túto iniciatívu sme privítali, pretože zabezpečovanie prepravy aj touto formou považujeme za veľmi užitočné, najmä pre osoby s obmedzeniami pohybu. Podmienky prevádzkovania takejto služby pre občanov sú pre prevádzkovateľa výhodné a preto veríme, že projekt osloví aj miestne samosprávy a jeho uplatnením mestá prispedia napr. do súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér na roky 2016 - 2017“. Aktivitou v rámci tohto projektu je možné plniť nielen sociálny program prepravnej služby, ale podporiť aj komunitné podnikanie. V mesiaci marec 2017 by mal projekt štartovať v mestách, ktoré sa už do projektu prihlásili. Dúfame, že prvé pozitívne skúsenosti oslovia aj ďalších potenciálnych prevádzkovateľov.

Špecializované sociálne poradenstvo :

Špecializované sociálne poradenstvo jednotlivcom, organizáciám a inštitúciám poskytovali v AOZPO SR 2 osoby - JUDr. Igor Javorský (ako zamestnanec), MUDr. Mária Orgonášová, CSc. (čestná prezidentka AOZPO SR – na dobrovoľníckom princípe). Poskytovanie poradenstva bolo realizované bezplatne pre jednotlivcov - občanov so zdravotným postihnutím, aj pre špecifické organizácie, združujúce týchto občanov predovšetkým v Bratislave, ale aj po celom území Slovenska. Poradenstvo Asociácia poskytovala aj pre inštitúcie, ktoré poskytujú služby občanom so zdravotným postihnutím, najmä priamo v mieste svojho sídla v Bratislave. Občania sa na organizáciu obracali písomne, telefonicky alebo osobne.

V mnohých, odôvodnených prípadoch, poradcovia telefonicky alebo písomne komunikovali nielen s občanmi a ich organizáciami, ale aj s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny - odborom sociálnych vecí. Pracovníci Asociácie poskytovali pomoc aj pri napísaní žiadosti, alebo pri odvolaní sa proti rozhodnutiu Úradu práce, pretože sa legislatíva opakovane novelizovala a nízke právne vedomie našich spoluobčanov zapríčiňuje, že mnohí si žiadosti, resp. odvolania napísať nevedia. V niektorých prípadoch bolo potrebné občanom vysvetliť, že posudok, resp. rozhodnutie príslušného Úradu práce bolo v súlade so zákonom a že podanie odvolania nie je odôvodnené.

Vzhľadom na zníženie pracovného úväzku JUDr. I. Javorského v r. 2016, Asociácia poskytla opakovanou písomnou formou špecializovanú pomoc a poradenstvo pre cca 50 zdravotne ťažko postihnutých občanov. Súčasne však poradenstvo poskytovala aj MUDr. Mária Orgonášová, CSc., prezidentka organizácie, ktorá pracuje bez nároku na odmenu. Riešila tiež cca 40 prípadov. Občania sa na Asociáciu obracali najmä s otázkami, týkajúcimi sa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzácie ŤZP, ktoré im na príslušnom úrade neboli dostatočne zodpovedané, alebo neboli zodpovedané vôbec.

Opakovaná prax ukazuje, že občanom so zdravotným postihnutím je potrebné poskytovať vysvetlenie a usmernenie aj v prípade, že ich požiadavky na získanie niektorých dávok nie sú adekvátne ich zdravotnému postihnutiu, resp. príjmovej situácii rodiny. Takáto spolupráca v mnohých prípadoch viedla k uspokojeniu, resp. sme spoločne hľadali a nachádzali iné cesty pomoci, alebo zmeny životného štýlu v prospech skvalitnenia života ľudí so zdravotným postihnutím a ich rodín. Po našom vysvetlení dôvody obyčajne akceptovali a nepodávali už ďalej sťažnosť. Organizácia prostredníctvom svojho právnikovi poskytovala bezplatné právne poradenstvo ZŤP občanom aj v občiansko-právnych sporoch.

Za sociálnu službu považujeme aj aktivitu, týkajúcu sa **distribúcie 100 antidekubitálnych matracov do 45 sociálnych a zdravotníckych zariadení**, v prospech lepšej ošetrovateľskej starostlivosti o imobilných pacientov. Aktivitu inicioval náš spolupracovník a člen Správnej rady: „Slovensko bez bariér“, p. Peter Kurhajec, ktorý zafinancoval zakúpenie 100 antidekubitálnych matracov s kompresorom vo firme Thuasne a.s. v celkovej cene 20 000,- € Distribúcia si vyžadovala urobiť prieskum záujmu, komunikovať so zariadeniami a zabezpečiť celú administratívu, nevyhnutnú v rámci právnych vzťahov pri poskytnutí sponzorského daru (prípravu a rozoslanie darovacích zmlúv). Poradenská služba nás inšpirovala aj k príprave nových legislatívnych návrhov, ktoré sme predkladali pri zmene platnej legislatívy, resp. sme takúto zmenu iniciovali.

V rámci pripomienkového konania JUDr. Javorský poskytoval pripomienky k nasledujúcim právnym zmenám:

- k Predbežnej informácii Ministerstva kultúry SR č. PI/2016/4, pripravovaná novelizácia zákona č. 340/2012 Z.z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska (oslobodenie ŤZP od poplatkov za RTVS),
- do medzirezortného pripomienkového konania vyhláseného Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. LP/2016/436 Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (Rezortné číslo: 15453/2016-M_OPVA),
- k LP/2016/841 návrh Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorým sa mení opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 7/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok (Rezortné číslo:3439/2016 - M_OIOZP)
- k predbežnej informácii o pripravovanej novelizácii zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení č. PI/2016/190

Okrem toho sa prezidentka organizácie **dňa 5. septembra 2016 zúčastnila na MPSVaR SR rozporového konania** - prerokovania zásadných pripomienok, ktoré sa stali predmetom rozporu k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rokovaním sa dosiahlo odstránenie rozporu v **čl. I § 18 ods. 3 písmeno p) tým, že do novely bude doplnená výnimka pre dary posilňujúce účinky kompenzácií. V čl. I § 40 ods. 7 – kde sme navrhovali slová „111,32%“ nahradiť slovami „je vo výške minimálnej mzdy“ a slová „148,42%“ nahradiť slovami „sa zvyšuje o 30%“ sa rokovaním rozpor neodstránil, ale rozpor pretrval i keď verbálne nám bolo potvrdené, že pripomienka je opodstatnená, ale z ekonomických dôvodov je nesplniteľná.** Išlo o výšku príspevku pri opatrovaní blízkej osoby.

Nad rámec pripravovanej novely sme okrem týchto pripomienok predložili aj ďalšie legislatívne zmeny, ktoré tiež zatiaľ neboli akceptované. Uvádzame aspoň v stručnosti:

- **Upraviť v zákone 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, dikciu zákona tak, že peňažný príspevok sa pri splnení podmienok poskytuje a nie, že sa môže poskytnúť.** Odstrániť zo zákona 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP, ustanovenia, ktoré priamo diskriminujú osoby na základe veku (príspevok na osobnú asistenciu, príspevok na kúpu motorového vozidla). Tieto ustanovenia sú v hlbokom rozpore so zásadami podporovania aktivít aj vo vyššom veku. **Ak ide osobu, ktorá je zdravotne ťažko postihnutá, je potrebné prihliadať na výsledky komplexného medicínsko-sociálneho posúdenia individuálnych schopností každej konkrétne posudzovanej osoby v každom veku !!!**

- **Riešiť dostupnosť technických pomôcok a asistenčných služieb podľa zákona č. 447/2008 Z. z. aj v prípade, že posudzovaná osoba nie je schopná spoluúčasti na financovaní potrebnej pomôcky. (doplatok môže predstavovať aj stovky Eur)** a tým sa im kúpa pomôcky, alebo bezbariérová úprava domácnosti stáva nedostupnou.

- **Riešiť poskytovanie opakovaných príspevkov na zvýšené náklady podľa zákona č. 447/2008 Z. z. až do výšky príjmu na úrovni minimálne 4-násobku životného minima** (nie 3-násobku, ako je to v súčasnom znení zákona, čo je hlboko pod priemerným príjmom zdravého, zamestnaného občana !!!). Motivácia pracovať sa preto často stráca, nakoľko už minimálny príjem zo zárobkovej činnosti, spolu s invalidným dôchodkom môžu sumárne vytvárať príjem nad hranicu 3-násobku sumy životného minima a občan stráca možnosť získať príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov a to aj napriek tomu, že ich naďalej reálne má. Možnosť posunúť sa vlastnou prácou, vlastným snažením do strednej spoločenskej vrstvy je preto prakticky pre väčšinu osôb so zdravotným postihnutím nedostupná.

Účasť na rôznych domácich aj medzinárodných odborných podujatiach (konferenciách, seminároch, workshopoch a i.), spolupráca s vysokými školami

Prezidentka AOZPO SR, MUDr. Orgonášová, CSc., sa aktívne (formou odborných prednášok) zúčastňovala rôznych seminárov a konferencií, usporiadaných inými inštitúciami. Ako expertka pre ÚMS zastupovala organizáciu v Rade vlády pre ľudské práva, vo Výbore pre OZP a v Rade vlády pre MNO. Aj v r. 2016 spolupracovala s Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety najmä formou konzultácií pri príprave diplomových a dizertačných prác. Na Slovenskej zdravotníckej univerzite opakovane prednášala pre uchádzačov o atestáciu z odboru posudkového lekárstva základy práce s Medzinárodnou klasifikáciou funkčnej schopnosti, dizability a zdravia (Dokument WHO).

Všetky aktivity organizácie boli v súlade so Stanovami a s medzinárodnými dokumentmi, z ktorých sa v poslednom roku najviac pozornosti venovalo "Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím".

V Bratislave 21. marca 2017

Výročnú správu vypracovala:
MUDr. Mária Orgonášová, CSc.
prezidentka a štatutárna zástupkyňa AOZPO SR